

## "MAHALLA YETILIGINI AYOLLAR DAFTARIGA KIRITILGAN AYOLLAR BILAN ISHLASHDAGI ASOSIY JIHATLARI"

*O'zbekiston Respublikasi IIV  
Akademiyasi 3-o'quv kursi kursanti  
Nu'monov Islomjon Ilhomjon o'g'li*

**Annotatsiya:** Ushbu maqolada **mahalla yetiligining** "Ayollar daftari"ga kiritilgan ayollar bilan ishlashdagi asosiy jihatlari tahlil qilinadi. Mahalla tizimi O'zbekiston jamiyatida ijtimoiy yordamni taqdim etish va gender tengligini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Maqolada mahalla rahbarlarining ayollarni ro'yxatga olish jarayonidagi ishtiroki, ular bilan ishlashda qo'llaniladigan yondashuvlar va qo'llab-quvvatlash choralari keltirilgan. Shuningdek, ayollar daftari tizimining samarali ishlashi uchun mahalla rahbarlarining psixologik, ijtimoiy va iqtisodiy yordam ko'rsatishdagi o'rni yoritiladi. Maqola, mahalla tizimi va davlat dasturlari o'rtasidagi hamkorlikni ta'minlash orqali ayollarning jamiyatdagi o'rnini mustahkamlashga qaratilgan tavsiyalarni o'z ichiga oladi.

**Annotation:** This article analyzes the key aspects of **community leadership** in working with women included in the "Women's Register." The community system plays a vital role in providing social support and promoting gender equality in Uzbekistan. The article highlights the participation of community leaders in the registration process of women, the approaches used in working with them, and the support measures provided. It also discusses the role of community leaders in offering psychological, social, and economic assistance to women included in the register. The article includes recommendations for strengthening collaboration between the community system and state programs to enhance women's roles and participation in society.

**Kalit so'zlar:** Mahalla tizimi, Ayollar daftari, Ijtimoiy yordam, Gender tengligi, Mahalla rahbarlari, Ro'yxatga olish, Ayollarga yordam, Psixologik yordam, Ijtimoiy yordam, Jamiyatda ayollarning o'rni,

Community system, Women's Register, Social support, Gender equality, Community leaders, Registration process, Assistance for women, Psychological support, Social assistance, Women's role in society

### KIRISH

O'zbekiston Respublikasida aholining ijtimoiy himoyasini kuchaytirish, xotin-qizlarning huquq va manfaatlarini himoya qilish, ularning jamiyatdagi faolligini oshirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Shu maqsadda amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida "Ayollar daftari" tizimi joriy etildi. Ushbu

daftar orqali turmushda muammoga duch kelgan, ijtimoiy himoyaga muhtoj xotin-qizlar aniqlanib, ularga manzilli yordam ko'rsatish mexanizmlari yaratildi. Bu borada mahallalarda faoliyat yuritayotgan "Mahalla yettiligi" a'zolarining roli alohida ahamiyat kasb etadi. Ular tomonidan ayollar bilan ishlashda yondashuvlar, ko'mak shakllari va hamkorlikda amalga oshirilayotgan ishlar o'ziga xos tizimga aylangan. Ushbu maqolada aynan mahalla yettiligining "Ayollar daftariga" kiritilgan xotin-qizlar bilan ishlashdagi asosiy jihatlari yoritiladi.

### Asosiy qism

Mahalla — aholining eng yaqin ijtimoiy tayanchi bo'lib, u orqali muammoli holatlarni erta aniqlash va tezkor hal etish imkoniyati mavjud. Shu nuqtai nazardan qaralganda, "Mahalla yettiligi" a'zolari — ya'ni mahalla raisi, xotin-qizlar faoli, profilaktika inspektori, yoshlar yetakchisi, tibbiyot xodimi, soliqchi va bandlik bo'limi vakillari o'zaro hamkorlikda "Ayollar daftariga" kiritilgan xotin-qizlar bilan tizimli va maqsadli ishlashni tashkil etadi.

Birinchi navbatda, ushbu ayollarni chuqur o'rganish, ularning hayotiy sharoitlari, muammolari va ehtiyojlarini tahlil qilish muhim vazifadir. Bu jarayonda individual yondashuv asosida har bir ayol bilan suhbatlar o'tkazilib, uning ijtimoiy holati, bandligi, sog'lig'i, oilaviy muammolari aniqlanadi. Ushbu ma'lumotlar asosida manzilli yordam ko'rsatish rejalashtiriladi.

Ikkinchi muhim yo'nalish — bu ayollarni bandlikka jalb qilish. Mahalla yettiligi a'zolari Bandlik boshqarmasi va tadbirkorlar bilan hamkorlikda ayollarni ish bilan ta'minlash, ularni kasb-hunarga o'rgatish, o'z tadbirkorligini boshlashga rag'batlantirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshiradi. Ayniqsa, "Ayollar daftar" orqali imtiyozli kreditlar, subsidiyalar va boshqa iqtisodiy yordamlar ajratilishi ko'plab oilalarning turmush darajasini yaxshilashga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, psixologik va huquqiy yordam ko'rsatish ham asosiy jihatlardan biridir. Ayrim hollarda oilaviy zo'ravonlik, ajrim, bolalar tarbiyasi kabi masalalar yuzasidan ayollar mutaxassislar yordamini talab qiladi. Bu borada mahallalarda psixologlar va yuristlar ishtirokida bepul maslahatlar, seminarlar va davra suhbatlari o'tkazilishi yo'lga qo'yilgan.

Bundan tashqari, mahalla yettiligi tomonidan ayollarning madaniy-ma'naviy hayotdagi ishtirokini faollashtirish, ularni turli ijtimoiy tadbirlarga jalb etish, o'zini namoyon qilishiga sharoit yaratish ham muhim vazifalardan sanaladi. Bu ularning o'ziga bo'lgan ishonchini oshirish, ijtimoiy moslashuvini kuchaytirishga xizmat qiladi.

Eng asosiysi, ushbu faoliyatlar natijasini baholash uchun doimiy monitoring va hisobot tizimi yo'lga qo'yilgan. Har chorakda amalga oshirilgan ishlar tahlil qilinib, yangi rejalar ishlab chiqiladi. Bu esa jarayonning tizimli va samarali bo'lishini ta'minlaydi.

### Xulosa

Xulosa qilib aytganda, “Ayollar daftari” tizimi ijtimoiy himoyaga muhtoj xotin-qizlarga manzilli yordam ko‘rsatishning samarali vositasiga aylandi. Bu tizim orqali mahalla yettiligi a‘zolari tomonidan olib borilayotgan faoliyat nafaqat ayollarning ijtimoiy va iqtisodiy holatini yaxshilashga, balki ularning jamiyatdagi faolligini oshirishga ham xizmat qilmoqda. Har bir a‘zo o‘ziga yuklatilgan vazifani mas’uliyat bilan bajargan taqdirda, nafaqat ayol, balki butun oila farovonligiga erishiladi. Eng muhimi, bu tizim jamiyatda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashda muhim omil bo‘lib xizmat qilmoqda. Kelgusida ham bu boradagi ishlarni yanada takomillashtirish, mahalla tizimining imkoniyatlarini kengaytirish orqali ijtimoiy himoyaning yanada samarali modelini yaratish mumkin.

### Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2021-yil 8-mart kuni xotin-qizlar bilan uchrashuvdagi nutqi. // *Prezident.uz*
2. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 2-fevraldagi “Ayollar daftari”ni yuritish va monitoring qilish tartibi to‘g‘risidagi qarori.
3. “Mahalla” fuqarolar yig‘ini to‘g‘risidagi Qonun. O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari to‘plami, 2020-yil, №5.
4. “Xotin-qizlarni qo‘llab-quvvatlash va ularning jamiyatdagi faolligini oshirish bo‘yicha davlat siyosati konsepsiyasi”. — T.: Adolat, 2022.
5. Karimova, N. A. *Ayollar huquqlari va ijtimoiy himoya tizimi*. — Toshkent: Iqtisod-Moliya, 2021.
6. Rustamova, D. T. *Mahalla instituti va uning ijtimoiy faollikdagi o‘rni*. — Toshkent: “Fan va Taraqqiyot”, 2020.
7. Rasmiy ma’lumotlar: [www.women.gov.uz](http://www.women.gov.uz) — O‘zbekiston Respublikasi Xotin-qizlar qo‘mitasi rasmiy sayti.
8. [www.lex.uz](http://www.lex.uz) — O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari milliy bazasi.
9. [www.stat.uz](http://www.stat.uz) — O‘zbekiston Respublikasi Statistika agentligi rasmiy veb-sayti.